

sice Cís. a. nauk v Petrohradě, zřízené r. 1726, a Cís. ruské a. (Imperatorskaja rossijskaja akademija), založené r. 1783. Za režimu sovětského dostala jméno A. nauk sojuza sovětskich socialističeskich republik.

A. chorvatská, úředně zvaná Jugoslávská Akademie znanosti i umjetnosti, založena byla v Záhřebě r. 1866, když stanovy její byly schváleny usnesením sněmu dne 21. II. 1866. Základ k ní dal vlastenecký biskup Strossmayer, který jí věnoval značné základní jmění a také svou galerii obrazů. Po světové válce změněny byly stanovy Jihoslovanské A. a ministerstvo osvěty rozhodnutím ze 27. XI. 1923 změny schválilo.

R. 1872 povstala Akademie Umiejetności v Krakově, a sice tím, že staré Towarzystwo Naukowe Krakowskie, založené r. 1815, bylo přetvořeno v a. R. 1919 dostala podle nových stanov název Polska Akademie Umiej. Nový statut potvrzen byl dne 22. XI. 1919 náčelníkem státu (prezidentem republiky), který je protektorem.

Srpska Kraljevska Akademie nauka i umjetnosti zřízena byla zákonem z 1. XI. 1886. Měla své předchůdce, nejprve v Društvu Srpske Slovesnosti, založeném r. 1842, a po jeho suspensi ve společnosti nazv. Srpsko Učeno Društvo, zřízené r. 1864. Nynějším protektorem Srbské A. je sám král.

Bulgarskoto Akademie na naukite byla zřízena r. 1911 tím, že staré Bulgarskoto knižovno družestvo, založené r. 1869 v Braile a pak přeložené do Bulharska, bylo přeměněno v a-i.

Význam a. má ukrajinské Tovarystvo Ševčenkovo, založené ještě za doby rakouské ve Lvově, a sice r. 1873. — Po světové válce založena byla v sovětské Ukrajině, a sice v Kyjevě, Ukrajinská a. věd.

Karel Kadlec.

Akademie mezinárodního práva

založena byla r. 1914 s pomocí Carnegieovy nadace v Haagu, ale následkem světové války uvedena byla v činnost teprve r. 1923, a to slavnostním způsobem za účasti holandské vlády, diplomatického sboru, Společnosti národů a různých vědeckých institucí mezinárodních. Je to vysoká škola ryze mezinárodní, neboť nejen posluchačstvo přichází z nejrůznějších států, ale i sbor profesorský tvoří každého roku odborníci povolání z jednotlivých zemí kuratoriem (v jehož čele stojí bývalý děkan

právnícké fakulty pařížské Lyon-Caen). Také věda československá byla tu zastoupena r. 1924. Mezi posluchačstvem bývají každého roku naši příslušníci. Vláda holandská založila r. 1925 několik stipendií pro cizince. Praktické potřebě není tím ovšem úplně vyhověno a je věcí jednotlivých států, aby podporovaly cestovními stipendii své příslušníky za účelem návštěvy této, svého druhu jediné vysoké školy. Přednášky konají se jen jazykem francouzským v paláci míru během letních prázdnin, a to ve dvou periodách (první od polovice července do polovice srpna, druhá od polovice srpna do polovice září). Důležitější přednášky (kursy) jsou postupně publikovány v kolekci: Académie de droit international, Recueil des cours, Librairie Hachette, Paris. Dosud vyšlo 9 svazků.

Antonín Hobza.

Akademie Práce (Masarykova).

Zákonem ze dne 29. I. 1920, č. 86 Sb., bylo ustanoveno, že M. A. P. jest samostatný a samosprávný ústav vědecký se sídlem v Praze. Jeho úkolem jest organizovati technickou práci k hospodárnému využívání schopností veškerého lidu i přírodního bohatství československého státu k nejvyššímu obecnému prospěchu. Organizace M. A. P. upravena základním řádem, který vydán vládním nařízením ze dne 2. III. 1920, č. 119 Sb. Forma zákona zvolena pro založení M. A. P. proto, poněvadž žádná z dosavadních forem sdružování by úplně nevyhovovala vytčenému úkolu (zpráva výboru tisk 2264 N. S.). Dále zvolena forma zákona patrně proto, že podle § 2 předsedu M. A. P. a jeho náměstky potvrzuje prezident republiky. V tomto ustanovení shledáváno doplnění prozatímní ústavy, která taxative vypočetla kompetence presidentovy, a proto zákon odhlasován většinou dvoutřetinovou (sten. prot. N. S. str. 3411).

Podle základního řádu skládá se M. A. P. ze sboru odborných znalců a z vědecké rady. Vědecká rada řídí a organizuje povšechně veškerou činnost a správu A. Sbor odborných znalců dělí se na odbory, vědecká rada na třídy jim obdobné; počet odborů i tříd určuje vědecká rada podle potřeby. Předsedu (podle základního řádu nazývaného presidentem) volí vědecká rada; každá třída si volí třídního předsedu, který jest náměstkem presidentovým.